

Таблиця 1

Показники банківської безпеки України за 2012-2015 рр.

Показник	2012	2013	2014	2015	Оптимальне значення
Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (Н2), %	18,9	18,26	15,60	12,74	не менше 10-15
Частка іноземних банків у загальній кількості банківських установ, %	31,3	30,1	30,1	20,0	не більше 30
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	41,9	34	33,2	43,3	30-40%
Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальному обсязі кредитів, %	9,6	7,7	13,5	22,1	не більше 5
Рентабельність активів, %	-0,76	0,12	-4,07	-5,46	тенденція до зростання
Рентабельність капіталу, %	-5,27	0,81	-30,46	-51,91	тенденція до зростання

До основних напрямів зміцнення банківської безпеки України можна віднести: відновлення ліквідності банківського сектору економіки, запобігання банкрутства системних банків та зменшення долі іноземних банківських установ в загальному обсязі капіталу банківської системи країни.

УДК 336.77:334.7

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ

*Бормотова М.В., к.е.н., доцент
(УкрДУЗТ)*

Визначення змісту фінансового моніторингу надається в Законі «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним

шляхом», де його метою визначається тільки запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу відповідно до назви Закону. Відповідно до Закону виділяють обов'язковий фінансовий моніторинг і внутрішній фінансовий моніторинг. Обов'язковий фінансовий моніторинг розглядають як сукупність заходів спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу з аналізу інформації щодо фінансових операцій, що надається суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а також заходів з перевірки такої інформації відповідно до законодавства України. Внутрішній фінансовий моніторинг визначено як діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу по виявленню, відповідно до цього Закону, фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу, та інших фінансових

операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів.

Отже, ключова сутність фінансового моніторингу відповідно до законодавчої бази полягає в зборі, аналізі інформації та перевірці отриманої інформації з метою запобігання та протидія легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. Достатньо велика група вчених також звужують мету проведення фінансового моніторингу лише до виявлення фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, здобутих злочинним шляхом.

Інші вчені в якості мети вказують тільки спостереження за показниками фінансового стану підприємства з метою їх прогнозування. Такі вчені як А.Клименко, О. Орлюк, Ю. А. Литвин визначають фінансовий моніторинг тільки як державний. Деякі вчені звужують сутність фінансового моніторингу тільки до фінансового контролю.

Таким чином, на підставі критичного аналізу існуючих визначень сформулюємо визначення фінансового моніторингу: фінансовий моніторинг - це система заходів по здійсненню постійного спостереження за діяльністю суб'єктів господарювання, збору і систематизації даних про його фінансовий стан для оцінки поточного стану справ і прогнозування його розвитку на перспективу, а також з метою запобігання легалізації грошей та іншого майна, отриманих злочинним шляхом. Це визначення охоплює усіх суб'єктів фінансового моніторингу, є достатньо повним, і в той же час кратким, комплексно враховує мету фінансового моніторингу.

УДК 368.021

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

*Головкова Л.С., д.е.н., професор,
Удовиченко А.О., студент (ДНУЗТ)*

Досвід показує, що розвиток вітчизняного страхового ринку перебуває під дедалі наростаючим тиском процесів глобалізації та міжнародної інтеграції. За оцінками фахівців нині не існує у чистому

вигляді національних страхових ринків, усі вони через експансію іноземного капіталу, через систему перестраховування ризиків на зарубіжних страхових ринках, створення спільних страхових компаній злилися в єдиний страховий простір та зазнали суттєвих змін. При цьому загострилися проблеми, пов'язані із забезпеченням економічної конкурентоспроможності в новому економічному середовищі.

Страховий ринок активно співпрацює з населенням, створюючи розгалужені мережі обслуговування громадян. Водночас, як у період розвитку, так і сьогодні багато проблем страхового ринку залишаються не вирішені. Як наслідок, страховий ринок не забезпечує потреб суспільства в сучасних страхових послугах. На ринку існують страхові компанії, які практикують демпінг, не забезпечуючи при цьому виконання взятих на себе зобов'язань, прикриваючись недостовірною звітністю, яка не дає змоги оцінити реальний фінансовий стан таких страховиків, що спотворює можливість споживача зробити усвідомлений вибір.

Розвиток страхового ринку гальмує недосконале, застаріле законодавство, неефективні, непрозорі, непередбачувані та вибіркові правила державного регулювання і нагляд. Заходів, що вживаються для фінансового оздоровлення страховиків, виведення з ринку тих страховиків, які не мають можливості найближчим часом покращити свій незадовільний фінансовий стан, не достатньо. На неналежному рівні забезпечуються потреби ринку в кваліфікованому персоналі, насамперед, страхових агентів, андеррайтерів, актуаріїв, страхових інженерів, страхових детективів.

Страховий ринок перебуває під дією значних ризиків. Основними з них є:

- глобальні ризики, зумовлені циклічним характером розвитку світової економічної та фінансової систем, неможливістю передбачити час та масштаб чергової кризи;

- макро- та мікроекономічні ризики, пов'язані, зокрема, із збереженням тенденцій до зниження темпів зростання національної економіки або окремих галузей, рівня інвестиційної активності, високих рівня інфляції та відсотків за банківським кредитуванням, низького рівня життя